O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
A.A.Elmurodov
2024 yil “29” 08

FALSAFA
FANI BO‘YICHA

SILLABUSI

(Sirtqi ta’lim 2-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi:	800000-Qishloq, o‘rmon, baliq xo‘jaligi va veterinariya
Ta’lim sohasi:	840000-Veterinariya
Ta’lim yo‘nalishi:	60840200-Veterinariya farmatsevtikasi 60840300-Veterinariya diagnostikasi va labaratoriya ishlari 60840400-Veterinariya sanitariya ekspertizasi

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
60840200-Veterinariya farmatsevtikasi
60840300-Veterinariya diagnostikasi va labaratoriya ishlari
60840400-Veterinariya sanitariya ekspertizasi

Fan nomi:	Falsafa
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	F1404
Yil:	2024-2025
Semestr:	3
Ta’lim shakli:	Sirtqi ta’lim
Mashg‘ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma’ruza	10
Amaliy mashg‘ulotlar	-
Laboratoriya mashg‘ulotlari	-
Seminar	10
Mustaqil ta’lim	100
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O‘zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	“Falsafa” fanini o‘qitishdan maqsad-talabalarning falsafa fani to‘g‘risidagi ilmiy, nazariy va amaliy bilimlarini shakllantirish.

Fanni o‘zlashtirish uchun zarur boshlang‘ich bilimlar	
1.	Ijtimoiy gumanitar fanlar

Ta’lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Mustaqillik yillarida mamlakatimiz bosib o‘tgan tarixiy yo‘lning mazmun-mohiyatini va bu bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlarni bilishi;
TN2	Zamonaviy jarayonlarda O‘zbekistonning jahon hamjamiyati bilan integratsiyasi, xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag‘rikenglikni ta’minlash va bu bo‘yicha fandagi o‘zgarishlarni bilishi;
TN3	Fanni o‘qitish jarayonida zamonaviy uslublardan foydalanish, sohadagi muammolarni ta’limning ommaviy shakllari bilan bog‘lab, talabalarning nazariy bilimlarini amaliy mashg‘ulotlar orqali mustahkamlab borish lozim.
TN4	Fanni chuqur bilish, hayotda unga amal qilish, milliy mustaqillik g‘oyalariga amal qiladigan faol hayotiy dunyoqarash kabi bilimlarga ega

Mazkur Sillabus universitet o‘quv-uslubiy Kengashning 2024 yil “20” 08 dagi 1 sonli yig‘ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “Ijtimoiy-gumanitar fanlar, jismoniy madaniyat va sport” kafedrasining 2024 yil “28” 08 dagi 1 sonli yig‘ilishi bayoni bilan ma’qullangan.

O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig‘i: R.Ro‘ziqulov

Kafedra mudiri: N.Narziyeva

Tuzuvchi: O.Haydarov

ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo‘l qo‘ymasa;

- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo‘yicha berilgan savollarga to'g‘ri javob bera olsa;
- fan bo‘yicha konspektini puxta shakllantirgan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo‘lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo‘lsa.

v) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo‘lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo‘l qo‘ysa;
- bayon qilish ravon bo‘lmasa;
- fan bo‘yicha savollarga chalkash javoblar bersa;
- fan bo‘yicha matn puxtas shakllantirilmagan bo‘lsa.

g) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga tayorgarlik ko‘rilmagan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo‘lmasa;
- fan bo‘yicha matnlarni boshqalardan ko‘chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo‘yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo‘l qo‘yilgan bo‘lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o‘qituvchilari haqida ma’lumot

Mualliflar:	Haydarov O. SamDVMCHBU, “Ijtimoiy-gumanitar fanlar, jismoniy madaniyat va sport” kafedrasi katta o‘qituvchisi. Ostanov J.E. SamDVMCHBU, “Ijtimoiy-gumanitar fanlar, jismoniy madaniyat va sport” kafedrasi o‘qituvchisi.
E-mail:	obidhaydarov@umail.uz
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Ijtimoiy-gumanitar fanlar, jismoniy madaniyat va sport” kafedrasi
Taqrizchilar:	**Saifnazarov I.S.** – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti professori, falsafa fanlari doktori **Nishonova O.J.** – O‘zMU “Falsafa va ma’naviyat asoslari” kafedrasining professori, falsafa fanlari doktori **Fayzixo‘jaeva D.I.** – O‘zMU “Falsafa va mantiq” kafedrasining dotsenti, falsafa fanlari doktori (Dsc)

	bo‘lishi kerak.
	Ko‘nikmalar jihatidan:
TN5	Mustaqillikning ilk yillaridanoq bosh qomusimizning qabul qilinishi zarurati haqida bilishi;
TN6	Dunyo xalqlari va mamlakatimiz bosib o‘tgan tarixiy yo‘lning mazmun-mohiyatini va bu bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar haqida ko‘nikmalarga ega bo‘lishi;
TN7	falsafiy ontologiyaning o‘zaro aloqasi va farqlarini bilish, axborotlashgan jamiyatda texnologiyalardan foydalanishda inson va jamiyat manfaatlarini himoya qilish, tabiat ontologiyasida biosfera va noosferaning mohiyatini bilish ko’nikmasini shakllantirish
TN8	Ekologiya, ijtimoiy ekologiya, ta’lim va tarbiya haqida yaxlit tasavvurga ega bo‘lishi, ulardan hayotda va kasbiy faoliyatda zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda foydalana olishi bajarish ko‘nikmalari shakllanadi..

Fan mazmuni	
Mashg‘ulotlar shakli: ma’ruza (M)	
M1	Falsafa fanining predmeti, mazmuni va jamiyatdagi roli
M2	Sharq falsafasi
M3	Borliq falsafasi (Ontologiya)
M4	Axloq falsafasi (Etika)
M5	Global korrupsiya ijtimoiy madaniy inqiroz sifatida
Mashg‘ulotlar shakli: seminar mashg‘ulotlari (S)	
S1	Falsafa fanining predmeti, mazmuni va jamiyatdagi roli
S2	Sharq falsafasi
S3	Borliq falsafasi (Ontologiya)
S4	Axloq falsafasi (Etika)
S5	Global korrupsiya ijtimoiy madaniy inqiroz sifatida

	Mustaqil ta’lim (MT)	**100**
1.	Dunyoqarashning mohiyati, tuzilishi va asosiy funksiyalari.	2
2.	Qadimgi Sharqda asotiriy tasavvurlar va falsafiy bilimlarning paydo bo‘lishi.	4
3.	Ilk o‘rta asr Sharq falsafasi va uyg‘onish davri.	4
4.	O‘rta asr Sharq falsafasi va uyg‘onish davri xususiyatlari.	4
5.	Yangi davr Sharq tasavvufi.	2
6.	Falsafa va tabiiy ilmiy fanlarda borliqning mohiyatiga oid konsepsiyalar.	4
7.	Rivojlanishning umumiy qonunlari va kategoriyalari.	4
8.	Hissiy, empirik, nazariy, mantiqiy, intuitiv, bilish darajalarining o‘zaro aloqasi va farqi.	4
9.	Jamiyat taraqqiyotida tarixning mazmuni, yo‘nalishlari va konsepsiyalari.	4
10.	Ommaviy madaniyatning shakllanish tarixi va uning turlari:	4

	aksilmadaniyat, submadaniyat, populyar madaniyat, ekran madaniyati.	
11.	Insonni tushunishga dualizm va monizm nuqtai nazaridan yondashuv.	2
12.	Qadriyat tushunchasining ma'nosi va uning umumiy tavsifi.	4
13.	Qadriyat nazariyasining shakllanish tarixi.	2
14.	Etikaning mohiyati va ahamiyati.	4
15.	Zamonaviy axloqiy tarbiyada kosmopolitizmga moyillik.	2
16.	Siyosatda professional etika va yangi axloq siyosati.	4
17.	Olamni virtual va vizual estetik idrok etishning farqlari.	2
18.	Globallashuv, globalistika va barqaror taraqqiyot jarayonlarining mohiyati.	4
19.	Barqaror taraqqiyotni ta'minlashda globallashuvning ijobiy va salbiy yo'nalishlari.	2
20.	Global muammolarning mezonlari va darajalari.	2
21.	Pandemiya - XXI asrning global muammosi va uning oqibatlari.	2
22.	Korrupsiyaga qarshi kurash bo'yicha xalqaro qonunlar va qarorlarning O'zbekistonda ratifikatsiya qilishning ahamiyati, iqtisodiy-siyosiy va ijtimoiy- huquqiy mexanizmlari.	4
23.	Mantiq tafakkur shakllari va qonunlarini o'rganuvchi fan sohasi sifatida.	2
24.	Tafakkurning mantiqiy shakllari va qonunlari.	2
25.	Tushuncha - predmetlarning umumiy, muhim belgilarini aks ettiruvchi mantiqiy shakl.	4
26.	Tushunchalarni bo'lishning maqsadi va tuzilishi.	2
27.	Xulosa chiqarishning umumiy mantiqiy tavsifi.	4
28.	Dalillash va ishonch-e'tiqodning shakllanish jarayoni.	2
29.	O'zbekiston respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi" kitobida rivojlanish modeli va Uchinchi renessans tushunchalari.	6
30.	Amaliy loyihalar: "Mening oilam – mening baxtim"; "Ustozim – hayiotim chirog'i"; "Mening mahallam – mening faxrim"; "Mahallamning olim va ziyoli insonlari"; "Mening hayot falsafam".	8

Asosiy adabiyotlar	
1.	Davronov Z., Shermuhamedova N, Qahharova M, Nurmatova M, Husanov B, Sultonova A. Falsafa. Toshkent: TMU, 2019
2.	Madaeva Sh. Shermuhamedova N. va boshqalar. Falsafa – o'quv qo'llanmasi. Toshkent: 2019
3.	Muhammadjonova L.A. L.A. Abdulla Sher, Shodimetova G. Axloq falsafasi. Toshkent: Vneshinvestprom, 2023
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. 36 bet.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil.416 bet.
4.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021.
5.	Қурбонова Л. Фалсафий антропология ва элитология уйғунлигининг ўзига хос хусусиятлари. Фалс.фан. доктори. Дисс. –Тошкент: ЎзМУ, 2019
6.	ОтамуродовС. Глобаллашув: миллатни асраш масъулияти.Тошкент: Ўзбекистон, 2018
7.	Румий Ж. Маснавий.40 ривоятга шарх. -Тошкент: Навруз, 2019
8.	Ўзбекистон фалсафаси тарихи. Алиқулов Х. масъул мухаррир, муаллифлар жамоаси. Тошкент: Ношир, 2013
9.	Худойберганов Р. Ўлим ва барҳаётликнинг фалсафий методологик таҳлили. Тошкент: Ўзбекистон, 2017
10.	Шермухамедова Н.А. Борлиқ ва ривожланиш фалсафаси. -Тошкент: Ношир, 2013

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda